

Materiál na rokovanie pre
Mestskú radu v Žiline

Číslo materiálu: ____/2017

K bodu programu

NÁVRH NA ZMENU UZNESENIA

Bezplatná mestská hromadná doprava pre všetkých Žilinčanov v meste Žilina

Materiál obsahuje:

Materiál prerokovaný:

1. Návrh na uznesenie

Predkladá:

Ing. Ľubomír Bechný, poslanec MZ v Žiline

Zodpovedný za vypracovanie:

Ing. Ľubomír Bechný, poslanec
poslanec Mestského zastupiteľstva v Žiline

Žilina, jún 2017

NÁVRH NA UZNESENIE

Uznesenie č. ___/2017

Mestská rada v Žiline

I.

Odporúča MZ na jeho najbližšom zasadnutí prerokovať a schváliť zmenu uznesenia 48/2016 zo dňa 16. 5. 2016 k Bezplatnej mestskej hromadnej doprave a to nasledovne:

body 1 a 2 sa nahrádzajú novým znením

1.

Zmena Tarifu mestskej hromadnej dopravy v Žiline, ktorou sa uvádza do praxe bezplatná doprava v MHD v Žiline podľa bodu 2.

2.

Etapy uvedenia do praxe s časovým rozložením podľa kategórií cestujúcich definovaných v tarife a to v termínoch:

- a, od 1.9. 2017 bezplatná doprava pre žiakov, ktorí majú trvalý pobyt v meste Žilina
- b, od 1. 9. 2017 bezplatná doprava pre študentov, ktorí majú trvalý pobyt v meste Žilina a nemajú žiadny dlh voči mestu Žilina, ako aj voči Dopravnému podniku mesta Žiliny s.r.o.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Materiál sa predkladá ako iniciatívny s cieľom dodržať medzinárodné dohovory ratifikované Slovenskou republikou a zamedziť diskriminácii časti žiakov pri využívaní bezplatnej dopravy tým, že bude vyžadovať u tejto skupiny (žiakov ZŠ) ich bezdlžnosť, prípadne bezdlžnosť ich rodičov. Mesto Žilina v minulosti schválilo bezplatnú dopravu pre dôchodcov nad 70 rokov u ktorých nevyžaduje bezdlžnosť voči mestu, či Dopravnému podniku mesta Žiliny s.r.o. Predkladateľ sa domnieva, že u tejto skupiny sa jedná o obyvateľov mesta do 15 rokov, ktorí ešte nemôžu vykonávať legálne zárobkovú činnosť. Nemôžu teda vlastným úsilím splatiť prípadný dlh, ktorý v ich mene neuhradili ich zákonní zástupcovia, prevažne rodičia. Jedná sa o poplatok za smeti. Navrhuje teda v prípade kategórie bezplatnej dopravy pre žiakov, ktorá vošla do platnosti 1.2. 2017 podmienku bezdlžnosti vypustiť a nepoužívať toto obmedzenie ako formu nátlaku na zákonných zástupcov pre uhradenie prípadného dlhu žiaka.

Služba verejnej dopravy je služba vo verejnom záujme. Dopravný podnik mesta je verejný podnik, ktorý má slúžiť verejným potrebám. Ak dopravný podnik podmieni prístup k verejnej službe tzv. bezdlžnosťou dieťaťa, možno hovoriť o diskriminačnej a nespravodlivej podmienke.

Autor návrhu sa opiera aj o podporný právny názor Dr. Róberta Dobrovodského z Trnavskej univerzity, Právnickej fakulty:

„Slovenská republika je štát viazaný Dohovorom o právach dieťaťa z roku 1989 prijatý Organizáciou Spojených národov.

Podľa čl. 2 Dohovoru platí, že štáty, ktoré sú zmluvnými stranami tohto Dohovoru, sa zaväzujú rešpektovať a zabezpečiť práva stanovené týmto Dohovorom každému dieťaťu, ktoré je pod ich jurisdikciou, **bez akejkoľvek** diskriminácie podľa rasy, farby pokožky, pohlavia, jazyka, náboženstva, politického alebo iného zmýšľania, národnostného, etnického alebo **sociálneho pôvodu, majetku**, telesnej alebo duševnej nespôsobilosti, rodu a **iného postavenia dieťaťa alebo jeho rodičov**, alebo zákonných zástupcov.

Treba si uvedomiť, že deti spravidla nevlastnia majetok a nesmú pracovať. Preto ak sa ocitnú v chudobnej rodine, nemôžu za to. Štát musí preto deti chrániť pred negatívnymi vplyvmi chudoby. Ak sa deťom zamedzí, alebo skomplikuje dochádzanie do škôl, zamedzí sa tým, aby sa dostali v budúcnosti zo začarovaného kruhu chudoby.

Aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva prízvukuje, že štát má zodpovednosť za to, aby pomáhal deťom upraviť rodinné pomery dieťaťa, tak aby mohlo zostať žiť v biologickej rodine. Preto by bolo opovážlivé sa vyhrážať rodinám detí intervenciou, ak sám verejný orgán čo i len nepriamo zapríčiňuje alebo prehľbuje diskrimináciu detí. "

Právny poriadok Slovenskej republiky počínajúc ústavou končiac všeobecne záväznými právnymi predpismi je postavený na zásade rovnosti práv, nediskriminácie, zákaze obmedzenia základných práv bez prvkov legality a legitimacy, proporcionality, na princípe a zásadách ochrany práv dieťaťa a ochrany rodiny a pomoci od štátu. Tento krátko popísaný systém je v súlade s primárnym a sekundárnym právom Európskej únie, mimochodom zakotvujúcim aj nediskriminačný prístup k dopravným službám. Sekundárne právo EÚ vo forme legislatívneho normatívneho aktu – napr. eurozákona je navyše priamo uplatniteľné v členských štátoch. Ústava obsahuje v oblasti právnych noriem medzinárodného práva, práva únie a práva subjektov medzinárodného práva, prednostné postavenie takýchto právnych noriem pred zákonmi, za presne definovaných podmienok.

V systéme právneho poriadku/kov právne akty a právne úkony samospráv, ako aj subjektov práva v pôsobnosti samospráv, musia byť v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky a medzinárodným právnym poriadkom, pričom táto skutočnosť sa dotýka aj prípadov nepriamej diskriminácie, generovanej navonok neutrálnym predpisom, aktom, postupom ktoré znevýhodňujú alebo by mohli znevýhodňovať osobu v porovnaní s inou osobou. Teda táto skutočnosť sa nedotýka len detí, ale aj osôb so zdravotným postihnutím, osôb v sociálnej/hmotnej núdzi, seniorov, slobodných matiek a podobne, ktoré rovnako vo vnútroštátnom aj medzinárodnom práve požívajú zvýšenú ochranu. V systéme právneho poriadku navyše nie je možné priznať legitímne následky takým prejavom vôle, ktorými sú aj právne akty mesta, vrátane administratívnych (uznesení), ktoré svojím obsahom alebo účelom odporujú zákonu alebo ho obchádzajú alebo sa priečia dobrým mravom. V systéme vnútroštátneho aj medzinárodného práva je mestská doprava kvalifikovaná ako služba vo verejnom záujme, pričom táto služba vo verejnom záujme je takto upravená preto, lebo jej dostupnosť priamo podmieňuje využívanie iných služieb, ale aj uplatňovanie ďalších základných ľudských práv a slobôd.

Mesto Žilina od 1. 9. 2017 ruší základnú školu na Hollého ulici a deti bude integrovať na viacero iných základných škôl na území mesta. Žiaci, ktorí doteraz navštevujú ZŠ na Hollého sú prevažne z rodín s nižším sociálnym statusom. Škola nie je zrušená z ich vôle, ale rozhodnutím mestského zastupiteľstva. Práve žiakom pôvodom zo ZŠ Hollého by podmienka bezdlžnosti mohla robiť veľkú prekážku pri návšteve iných škôl a bránila tak úspešnej integrácii i celkovému vzdelávaniu. Mesto má iné právne možnosti ako vymôcť pohľadávku od neplatiaceho rodiča, ako kvôli cca 20 € ročne robiť nátlak na dieťa, ktoré na nezodpovedné správanie svojho zákonného zástupcu nemá absolútne žiadny vplyv.

